

Demogrāfisko lietu padomes sēde

2012.gada 26.septembris

PROTOKOLS NR.7

Norises vieta un laiks: Ministru kabinets, MP zāle, plkst.09:30

Vada: Valdis Dombrovskis, ministru prezidents.

Piedalās:

Lappuļe Rolands	Lietu ministrijas Speciālo uzdevumu īstnieks diasporas jautājumos
Višņele Ilze	Labklājības ministre
Platonova Ilona	Ekonomikas ministra padomniece
Vilks Andris	Finanšu ministrs
Barks Sandis	Iekšlietu ministrijas Nozares politikas departamenta Politikas plānošanas nodaļas vecākais referents
Jaunzeme – Grende Žanete	Kultūras ministre
Bordāns Jānis	Tieslietu ministrs
Circene Ingrīda	Veselības ministre
Raugze Ilona	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas valsts sekretāra vietniece reģionālās attīstības jautājumos
Bišofa Inita	Saeimas Sociālo un darba lietu komisijas priekšdators
Kazāka Daina	Saeimas Cilvērktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšvece
Parādnieks Imants	Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas Demogrāfijas lietu apakškomisijas vadītājs
Striņis Valērijs	Valsts prezidenta Stratēģiskās attīstības komisijas koordinators
Kresse Elita	Latvijas Pašvaldību savienības padomniece bērnu, jaunatnes un imenes jautājumos
Zvidrišs Pēteris	Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības fakultātes Statistikas un demogrāfijas katedras vadītājs, LZA akadmiķis
Priņš Eglīte	Latvijas Zinātņu akadēmijas korespondētjlocekle
Bremze Ilona	Biedrības "Asociācija imēne" valdes priekšdators
Mucenieks Leonīds	Latvijas Daudzbrūņu imēņu biedrību apvienības valdes priekšdators
Mežs Ilmārs	Nodibinājuma "Nākotnes fonds" valdes priekšdators
Leiškālns Pēteris	Latvijas Darbdevēju konfederācijas eksperts sociālās drošības un veselības aizsardzības jomā
Lorence Sanita	Latvijas Brīvprātīgo biedrību savienības sabiedrisko attiecību vadītāja
Pieaicinātie:	
Austers Aldis	Eiropas Latviešu apvienības priekšdators
Braņa Kristīne	Finanšu ministrijas Nodokļu analīzes departamenta direktora vietniece
Čerņerte Sarmīte	Ministru prezidenta kabineta padomniece
Jaunzeme Ieva	Labklājības ministrijas valsts sekretāre
Kaņģe Astra	Finanšu ministrijas Tiesnodokļu departamenta direktore

Klimk ne Ruta	Kult ras ministrijas Sabiedrības integrācijas departamenta direktore
Roze Maira	Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes priekšnieka vietniece
Sniere Sigita	Pārresoru koordinācijas centra Attīstības uzraudzības un noviršanas nodaļas konsultante
Stepanova Ilonda	Finanšu ministrijas Budžeta departamenta direktore
Vesperis Vladislavs	Pārresoru koordinācijas centra Attīstības uzraudzības un noviršanas nodaļas vadītājs
Vseiova Hanna	Igaunijas Sociālo lietu ministrijas Bērnu un ģimenes departamenta padomniece

Protokols: Lauris Neikens, Demogrāfisko lietu padomes Sekretārs, Labklājības ministrijas Bērnu un ģimenes politikas departamenta vecākais referents

Darba kārtība:

1. Ģimenes valsts atbalsta politika Igaunijā.
2. Ziņojums par migrācijas politiku.
3. Ziņojums par diasporas jautājumiem.
4. Citi jautājumi.

Saniksmes atklāšana:

Ministru prezidenta V.Dombrovska uzruna.

1. Ģimenes valsts atbalsta politika Igaunijā.

V.Dombrovskis informē par Demogrāfisko lietu padomes sēdē pieaicināto pārskatu no Igaunijas, lai izskatītu jautājumu par to, kā uzlabot demogrāfisko situāciju Latvijā un iepazītos ar citu valstu pieredzi.

H.Vseiova informē, ka prezentāciju balsta uz jautājumiem, kuri iepriekš saņemti no dažādiem ministriju un nevalstiskajiem organizāciju Latvijā. Informē par Igaunijas pašreizējo situāciju, kas kopumā ir uzlabojusies. 2010.gadā iedzīvotāju dabiskais pieaugums Igaunijā bija pozitīvs, tomēr patlaban situācija ir nedaudz pasliktinājusies. Redzams, ka aktuālie dati par dzimstību (*total fertility rate*) Igaunijā ir 1,52%, kas nav tik labi kā tas bija iepriekšējos gados. Informē, ka nav iespējams paredzēt nākotni, tomēr var secināt, ka patlaban visām Baltijas valstīm ir dzimstības samazinājums. Skaidro, ka iespējams viens no iemesliem, kādēļ dzimstības rādītājs (*fertility rate*) bija pozitīvs Igaunijā pēc Igaunijas Demogrāfijas institūta domām, ir vecāku izvēle bērnu radīšanu atlikšana uz vēlāku laiku (*postponed births*).

Attiecībā uz finansālo situāciju ģimenes un vecāku pabalstiem un to procentuālo lielumu no iekšzemes kopprodukta. Redzams, ka situācija attiecībā uz ģimenes politiku ir uzlabojusies, bet realitātē izmaksas par vecāku pabalstu aptver lielāko daļu no paredzētā finansējuma. Tikai neliela daļa no iekšzemes kopprodukta tiek tērēta citiem ģimenes pabalstiem. Ģimenes un vecāku pabalstiem iekšzemes kopproduktā tiek atvēlēti 1,71%. Patsvars ģimenes pabalstiem un vecāku pabalstiem valsts budžetā ir 4,41%, pie tam šogad naudas apjoms ir palielinājies. Tikai pirms dažām dienām valdība atbalstīja 2013.gada valsts budžetu, kurā ir veiktas daudzas izmaiņas ģimenes pabalstos, tomēr kopumā to apmēri tiks palielināti.

Zināms, ka iedzīvotāju politika (*population policy*) veido ģimenes politiku, veselības politiku un migrāciju. Informē, ka Bērnu un ģimenes stratēģija tika atbalstīta 2011.gada oktobrī, kas aptver sevī visas aktivitātes attiecībā uz bērnu un ģimenes politiku. Tā kā šobrīd nacionālā stratēģija, tad citām ministrijām ir jāakceptē dokumentā noteiktās aktivitātes. Galvenais mērķis ir uzlabot dzimstību, tādēļ nepieciešams uzlabot kopā labklājību un dzīvību.

aprīn ta izmaksu efektivitāte (*cost-effectiveness*) dažādiem imenes politikas pasākumiem. Nodokļa atvieglojums tika atzīts par vienu no vismazāk rentablajiem (*cost-effective*) pasākumiem. Patlaban ir dažādas diskusijas par nepieciešamību paredzēt lielāku finansējumu, piemēram, universitāšu imenes pabalstiem vai pakalpojumiem. Tādā pašā veidā, kā nodokļu atvieglojumu varētu atcelt, jo tas ir viens no pasākumiem, kas vismazāk ietekmē nabadzību imēnmarbriem.

Jautājums par darba un privāts dzīves saskaņošanu informācija, kā nav daudz inovatīvu pasākumu. Ir dažādi atvaļinājumu veidi un ar tiem saistīti pabalsti, piemēram, atvaļinājums, lai rīpotos par slimu imenes locekli. Ir arī citi atbalsta pasākumi, piemēram, aizsardzība mātēm, kuras zīdī savus bērnus, kā arī mazu bērnu vecākiem, kas var izvēlēties, kad viņi vēlas izmantot savu atvaļinājumu utml. Elastdrošība (*flexicurity*) ir viens no galvenajiem virzieniem, kas tiks ieviesti. Atkarībā no nodarbinātības jomas elastīgi nodarbinātības noteikumi ir diezgan populāri, bet tie ir saistīti ar konkrēto vienošanos starp iesaistītajām pusēm. Pastāv nodrošinājums darbiniekiem, kuriem ir grūti piekļūt, vai darbiniekiem, kuriem ir mazi bērni. Informācija, ka Igaunija ir informācija par Latvijā esošo imēnei draudzīgā komersanta statusa iegūšanas konkursu un aktivitātes un informācija, ka Igaunijā ir līdzīgs konkurss, ko organizē Sociālo lietu ministrija sadarbībā ar „Business Daily” un imēnes Avīzi. Ir bijis arī konkurss, kur 12 gadus ir vērtēti imēnei un darbiniekiem draudzīgā kompānijas. Pašlaik ir uzskatīts, ka darbs pie vienas no idejām – izstrādāt sertifikātu šādiem uzņēmumiem.

Izglītība un aprūpe agrīnā vecumā. Igaunijā izglītība agrīnā vecumā nodrošina pašvaldības, bet valsts lēmējām jautājums ir Izglītības un veselības ministrijas kompetencē. Cita veida aprūpe, piemēram, bērnu pieskatīšana ir piekritīga Sociālo lietu ministrijai. Ir likums, kas paredz, ka pašvaldībām ir pienākums nodrošināt vietu pašvaldības bērnu aprūpes iestādēs visiem bērniem no pusotra gada līdz septiņu gadu vecumam. Praksē ir lielas grūtības nodrošināt šo pasākumu, jo paši lielāks pilsētās. Informācija, ka nupat tika pabeigts pētījums, kas parāda, ka 33% pašvaldības ir rindas, kurās gaida aptuveni 5 900 bērni. Situācija ir uzlabojusies, jo pirms dažiem gadiem šāda problēma pastāvēja 39% pašvaldībās. Viena no galvenajām Igaunijas imēnes politikas problēmām ir, ka bērnu dzimstība nodrošināšana ir pašvaldību pienākums, tādēļ valsts paši negrib ieguldīt finanšu līdzekļus šajā sistēmā. Tomēr problēmas netiek risinātas. Dažas pašvaldības maksā imēnmarbriem papildu subsīdijas (*extra subsidies*), lai tās varētu atļauties izmantot privāto pakalpojumu sniedzēju pakalpojumu, tomēr šāda prakse pašvaldībās ir dažāda. Pastāv arī valsts pabalsts bērniem ar smagu vai dziļu invaliditāti, kura apmērs ir 371 EUR gadā, tomēr tas vienam bērnam nesedz reālās izmaksas.

Reproduktīvā veselība. Informācija, ka Igaunijā grūti būtu varētu pārraukt, ja tā nav bijusi ilgkā par 11 nedēļām, izmuma kārtā atkarībā no mētes vai bērna veselības vai (mētes) vecuma līdz 21 nedēļai. Atšobrībā no Latvijas, Igaunijā ir valsts atbalsts mākslīgā apaugošanai, ko nodrošina neierobežotu reižu skaitu, līdz sievietei sasniedz 40 gadu vecumu. Tomēr vienlaikus ir jādarbojas diviem nosacījumiem – sievietei ir jābūt medicīniskām indikācijām, šāda pakalpojuma saņemšanai un viņai ir jābūt apdrošinātai, tad šāda veida pakalpojums tiek pilnībā finansēts no valsts budžeta. Laikā no 2009. līdz 2011. gadam mākslīgā apaugošanas rezultātā piedzima 11 053 bērni, kas ir samērā liels skaits. Salīdzinājumam – 2011. gadā valstī kopā piedzima aptuveni 14 000 bērni. Arī, runājot par reproduktīvo veselību, bezmaksas konsultācijas tiek sniegtas jaunatnes konsultāciju centros, kas atrodas slimnīcu tuvumā un tās sniedz jauniešiem līdz 25 gadu vecuma sasniegšanai.

Pensiju sistēma. Atdzīst, ka jaunā pensiju sistēma Igaunijā ir ļoti sarežģīta, tomēr galvenais princips ir, ka katrs vecāks var doties pensijā divus gadus pirms katru bērnu, kuru ir audzinājis vismaz astoņus gadus. Ar situāciju, ja vecāks ir uzaudzinājis bērnu ar invaliditāti, smagu vai dziļu invaliditāti vai vecākam ir pieci vai vairāk bērni, vecāks var pensionēties piecus gadus pirms pensijas vecuma sasniegšanas. Par bērnu audzināšanu vismaz astoņus gadus vecākiem var iet pensijā trīs gadus pirms pensijas vecuma sasniegšanas. Valsts ar

pieš irs imen m ar vienu vai diviem b rniem, ja vi i dz vo relat v nabadz b . Pašlaik pl nots, ka 2015.gad pabalsts b s 38,36 EUR.

Iesaka Latvijai izstr d t imenes atbalsta koncepciju, kas liel m r b tu p t jums, kur analiz , izmantojot daž dus simul cijas mode us, daž dos pas kumus, kuri jau pašlaik ir imenes politik , lai identific tu izmaksu zi efekt v ko modeli. V lme atrast modeli, kas kombin daž dus soci l s apdrošin šanas un univers los pabalstus un pakalpojumus, lai c n tos pret b rnu nabadz bu. B rnu nabadz ba ir viens no galvenajiem jaut jumiem patlaban ar Igaunij .

V.Dombrovskis jaut , kuras ir t s soci l s grupas, kur redzat, ka ir b rnu skaita palielin jums. Daži eksperti pauž viedokli, ka, ja tiek doti liel ki pabalsti, jo paši minim lie pabalsti, tad dzimst bas pieaugums rodas tikai soci laj s grup s, kur dažk rt cilv ki izmanto b rnu k l dzekli, lai var tu sa emt pabalstu, lai ieg d tos alkoholiskos dz rienus u.tml. Otrs jaut jums ir saist b ar b rnu dz rziem. Iepriekš tika min ts, ka šis pien kums ir pašvald b m. L dz ga situ cija ir ar Latvij . Jaut jums - kurš maks par b rnu dz rziem, kurš maks par infrastrukt ru, kurš maks par b rnu dz rzu audzin t jiem? Vai t s ir pašvald bas, vai ar tur ir k da valsts m r dot cija? Un trešais jaut jums saist b ar „Za o gr matu” (koncepciju), ko iepriekš piemin ja. B tu interesanti ar šo koncepciju iepaz ties, lai uzzin tu, kuras tad ir t s izmaksu zi efekt v k s lietas imenes politik Igaunij .

H.Vseviiov atbild, ka b rnu dz rzus finans pašvald bas, ar darbinieku algas, jo tas ir piln b pašvald bu pien kums. Šeit ir bijušas dažas programmas, kad valsts, piem ram, pal dz finans t b rnu dz rzu celtniec bu, bet t s ir programmas, kuras darbojas neilgu laiku. Attiec b uz soci lo risku grup m un pabalstu sa emšanu – netiek diferenc tas m r a grupas. Ir bijušas daž das diskusijas, jo paši, kad vec ku pabalsts ar sam r lielu vienoto likmi tika ieviests. Sabiedr b past v ja viedoklis, ka daudziem alkoholi iem vai citu soci lo risku grupu p rst vjiem b s b rni, jo š s personas v las naudu, bet faktiski š du personu skaits ir oti neliels. Ir bijušas p ris š das lietas, tom r tad pien kums ir rea t b rnu aizsardz bas sist mai un probl mu risin t, ne caur imenes pabalstiem, kas ir jebkura b rna ties bas. Pirms dažiem gadiem m dza b t t da attieksme, k p c Jums ir vair k b rnu, ja Jums nav nepieciešam s naudas, lai b rnu dz rzu audzin tu, bet attieksme main s. Sabiedr b vairs neviens š di neizsak s. Cilv ki ir apzin jušies, jo paši, kad ir zema dzimst ba, ka ir svar gi ar atbalst t š s daudz b rnu imenes. Par trešo jaut jumu – protams, ar prieku iepaz stin sim Latviju ar šo koncepciju.

D.Kaz ka inform , ka Latvij pag jušaj gad sp k st j s likuma groz jumi, kas paredz ja, ka valsts un pašvald bas nodrošina b rnu dz rza pakalpojumu b rniem no pusotra gada vecuma. Diemž l praktiskaj dz v š likuma norma nedarbojas. Spriežot p c prezent cijas, Igaunijas valsts patieš m uz emas iniciat vas, lai sniegtu atbalstu b rniem. Viens no jaut jumiem ir saist ts ar nesen izstud to Igaunijas tiesisko regul jumu ir saist b ar pabalstiem. Viens no slaidiem bija par pal dz bu vec kiem saska ot darbu ar imenes dz vi, no k var ja secin t, ka labv l gs vec ku pabalsts, ir tiem vec kiem, kuri saska o str d šanu ar b rnu audzin šanu. Ir speci la formula, ka vec ki, kuri str d pat maz k l men (nepilnu darba laiku), sa em imenes pabalstu no 85 l dz 92% apm r no kop j s darba algas, vienlaikus paredzot ar pabalsta griestus. Inform , ka Latvij faktiski imenes ar daudziem b rniem ir visvair k nabadz bai pak aut sabiedr bas da a. Savuk rt Igaunija uzskata, ka atbalsts š m imen m ir viens no svar g kjiem veicamajiem pas kumiem, lai uzlabotu b rnu situ ciju, padarot pieejam kus daž dus pakalpojumu s.

H.Vseviiov inform , ka attiec b uz vec ku pabalstiem Igaunija k paraugu ir skat jusies zviedru modeli. Bija jaut jums, k d m s „sod m” šos vec kus, kuri grib bez p rtraukuma str d t. Un tas ir t p c, k d vec ki, kuri str d , turpina sa emt sam r liela apm ra vec ku pabalstus. J , ir pašs veids, k tas tiek apr in ts un tas ir atkar gs no darba algas un ar darba

laiku. Attiecībā uz rindām būvniecības, vērš uzmanību, ka Latvijas ir vairāk būvniecības kopumu, tādēļ jānoskaidro un rindas var neraksturot situāciju kopumā.

I.Mežs jautā cik ilgi būvniecība ir jāuzturas rindā, lai sāņemtu pirmsskolas izglītības iestādes pakalpojumu?

H.Vsevičovs atbild, ka līdzīgā kārtībā ir Latvijā, ar Igaunijas vecākiem, līdzīgi ir sāņemšana personāla kodu, dodas, lai pieteiktos pirmsskolas izglītības iestādē. Tomēr rindas lielums lielkoties ir atkarīgs no būvniecības, piemēram, būvniecības, kas sasnieguši trīs gadu vecumu, pirmsskolas izglītības iestādē ir nodrošināta aptuveni 98% gadījumos, savukārt lielas problēmas ir ar vietu nodrošinājumu būvniecības no pusotra līdz pat diviem ar pusgadiem.

I.Mežs informē, ka Latvijas pastāv diezgan maldinošs uzskats, ka visa Eiropa izmirst vienādi un Latvijas situācija paši neatšķiras no pārējās situācijas Eiropā. Vairumā Eiropas valstīs dzimstības līmenis ir daudz augstāks, nekā mirstības līmenis. Līdz ar to, šāda veida neziņa dažkārt traucē pieņemt pareizos politiskos, ekonomiskos vai finanšu lēmumus, jo tiek skatītas citas Eiropas valstis un tur piemērotas normas, neņemot vērā, ka tā mēģina daļēji nepastāvē. Norāda, ka Igaunijas pozitīvā dzimstības pieauguma iemesls, bija labvēlīga demogrāfiskā politika ieviesta 2002. un 2003.gadā. Lai Latvija varētu ieviest visu Igaunijas stenoto politiku, tas vidēji izmaksātu 100 miljonus latu gadā. Uzsver, ka Latvijai ir diezgan daudz komercitātes no Igaunijas demogrāfiskā politikas, tādēļ aicina Demogrāfisko lietu padomi pieņemt lēmumu, ka Latvijai būtu nepieciešams maksimāli sekot Igaunijas demogrāfiskajai politikai visos iespējamos izpausmes veidos.

I.Viēle informē, ka klausoties Igaunijas kolēģi, ir ieteikumus Latvijai, kas patlaban būtu jā dara – lēmumu būtu jābalsta uz pētījumiem, nevis pieredzumiem. Ir nepieciešams izvērtēt dažādu instrumentu ietekmi dažādās dimensijās un tam ir nepieciešama arī liela sabiedrības un NVO iesaiste un atbalsts. Uzsver, ka patlaban uzreiz nebūtu jāpētī pieņemto lēmumu sekot Igaunijas piemēram un politikai, jo šākotnāji ir nepieciešams veikt šīs sistēmas izvērtējumu.

Ž.Jaunzeme – Grende uzsver, ka Igaunijas kolēģi norādīja, ka saskaņā ar pētījumu sabiedrība ir paudusi viedokli par trešo un ceturto un nākamā būvniecības iekārtu imēni, ka pirmā svarīgā ir attiecības imēni un tikai pēc tam valsts nodrošinātie pabalsti. Pauž viedokli, ka par imēniem mikrovidi ir arī grūtāk runāt valdības lēmumu, par to drīzāk ir nepieciešams runāt kultūras un sabiedriskās domas vidē – kādā veidā mediji, izglītības sistēma u.c. viedokļu veidojošie elementi ietekmē mūsu apziņu, viedokli un uztveri. Turklāt pašlaik vairumā pieņemto lēmumu ir vērsti uz ekonomisko izrīcību, kas būtu būvniecības popularizācija sabiedrībā, kurai imēni un būvniecība vajadzīga.

D.Kazaka informē, ka Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas Demogrāfiskās lietu apakškomisija atbalstīja vairākus priekšlikumus demogrāfiskās situācijas uzlabošanai – būvniecības nodrošināšanu visiem būvniecības no pusotra gada vecuma; mēģināt literatūras nodrošinājumu skolās, kas no valsts budžeta varētu prasīt 1.03 miljonus latu; brīvprātīgu nodrošinājumu visiem citiem skolniekiem; vecāku pabalstu pirkšanai, paši nodrošinot iespēju vecāku pabalstu sāņemšanu vecākiem, kuri strādā, līdzīgā kārtībā ir Igaunijā; pirkšanai iespējams izmaiņas imēniem valsts pabalsta politikā; nodrošināt nekustamā īpašuma nodokļa atlaides daudzbūvniecības imēniem.

A.Vilks informē, ka Igaunijas finanšu lēmumu situācija ir krietni savādāka, kārtībā ir Latvijai – Igaunijā galvenais lēmums, stabilitātes un uzticamības lēmums ir augstāks un budžeta deficīta gandrīz nav. Būvniecībā Latvijā esošais budžeta deficīts ar ietekmi arī daudz pieņemto lēmumu. Atbalsta viedokli, ka mums ir jācenšas maksimāli pietuvināt tādai politikai, piemēram, nodokļu jomā, kādā ir kaimiņu valstīs, tomēr vienlaikus aicina atcerēties, ka katrā valstij ir atšķirīga situācija, kas jāņem vērā, ja sāņemšana kapitāls. Šā iemesla dēļ nevar prasīt no Latvijas

uzreiz t dus pat r d t jus, k tas ir Igaunij . Nor da, ka dzimst bas pieaugums sal dzin jum starp valst m daudz liel ks ir tieši taj s valst s, kur s ir oti daudz imigrantu. Papildus tam uzsver, ka vec kiem ir oti svar gi justies stabiliem par darba vietu un ne tik daudz dz ties p c algu pielikumiem – cilv kiem ir svar ga stabilit te vis s jom s.

P.Leiškalns v rš uzman bu, ka, run jot par valsts atbalsta politiku demogr fijas jom , ir j skat s procentu lais patsvars no IKP un no t atv l t da a budžet . Piem ram, Igaunij š procentu l da a, kas no valsts budžeta tiek velt ta tieši b rniem un imen m, ir liel ka, k t ir Latvij , l dz ar to ar r c bas iesp jas ir liel kas. Uzsver, ka ir atbalst ms Nacion lo att st bas pl n izv irz tais m r is – stenot ekonomisko izr vienu Latvij , jo n cijā nevar past v t un nodrošin t sev nepieciešamo, ja tai nav ekonomisk s stabilit tes un nav ekonomisk pamata. Ja Latvija atrastos Maslova piram das trešaj vai ceturtaj pak pien , daudz vair k tiktu run ts par v rt b m un sabiedr bas domu, tom r pašlaik Latvijai ir uzdevums nodrošin t ekonomisko izaugsmi un att st bu, lai cilv kiem b tu darbs un finanšu l dzek i.

V.Dombrovskis uzsver, ka Igaunijas min to pieredzi noteikti var izmantot un t ir j izmanto t l k s politikas veidošanai un sarun m par budžetu gan n kamaj gad , gan ilgtermi . Ir j em v r vair kas Igaunijas r c bas un j v rt to iesp ju piem rošana ar Latvij , piem ram, Igaunijas eksperte atzina, ka b rnud rzus valsts nefinans , jo to nodrošin šana piln b ir pašvald bas uzdevums. T d svar gi Demogr fisko lietu padomei ir lemt, vai Latvija izv las iet p c Igaunijas pieredze un ieviest to piln b , vai tom r analiz t jau esošo situ cijū Latvij un piem rot paši Latvijai v lamo politiku (veicot min tos p t jumus pa sada m). V l viens piem rs, ko Latvija var emt no Igaunijas, ir normat vajos aktos noteikto principu, ka valsts darbojas p c sabalans ta budžeta, k Igaunija to izdar ja jau 90-to gadu s kum . Protams, pie emot l mumus, ir j em v r ar ekonomiskie apst k i – piem ram, Latvij ir maza dzimst b t p c, ka ir mazi pabalsti, vai t p c, ka jaunieši aizbrauc prom uz rzem m? Vai jaunieši aizbrauc, t p c, ka mums ir mazi pabalsti, vai t p c, ka mums ir zemi atalgots darbs? T d daudz as lietas Latvija patlaban var risin t tieši caur ekonomisko izr vienu un finanšu stabilit ti.

I.Mežs nor da, ka, lemjot par b rnud rzu finans šanu vai nefinans šanu no valsts, svar gi s kum ir apzin t Igaunijas budžeta sadal jumu starp valsti un pašvald bu – proporcion lo attiec bu. T d , iesp jams, b tu p ragri lemt par Igaunijas piln gu piem ru p r emšanu attiec b uz b rnud rzu jaut jumu. Tom r padome var tu vienoties, ka attiec b uz b rniem vecum no 3 gadiem ir j dara maksim li viss, lai rindas neeksist tu.

D.Kaz ka atg dina, ka Demogr fisko lietu padomei ir konsultat vas instit cijas raksturs un taj pie emtiem l mumiem ir vien gi ieteikumam satur s. Tom r, ja vadoš koal cijā sabiedr bai pauž k du viedokli, piem ram, par 23 miljonu pieš iršanu pedagogu alg m b rnud rzu probl mu risin šanai un finans jumu tom r nepieš ir, tas nenoz m , ka probl ma ir atrisin ta. Mums ir j apzin s, ka vietu nodrošin jums pirmsskolas izgl t bas iest d s b rniem no pusotra l dz pieciem gadiem ir probl ma, kurai ir nepieciešams rast risin jumus. B tu nepieciešams p rskat t pabalstu sist mu kopum un p riet uz *vau eru* sist mu, vienlaikus palielinot b rnu kopšanas pabalsta izmaksas periodu. Uzskata, ka Latvija noteikti nevar p r emt Igaunijas pieredzi piln b , tom r neatbalsta k rt jo p t jumu veikšanu, kuriem rezult ts un faktisk r c ba dažk rt neseko. Atbalsta ideju par sabalans tu budžetu valst , tom r svar gi ir apzin ties, k das priorit tes valsts ir izv irz jusi.

I.Vi ele uzsver, ka šogad Latvij ir v rojams dzimst bas pieaugums, tom r diez vai t b tu nejauš ba. T p c ir nepieciešams apzin t, kas ir par iemesliem, kas ir rad juši droš bas saj tu sabiedr b un t izv las rad t b rnus. Pie auj iesp ju, ka liela noz me ir ar vald bas p d j laik pie emtajiem l mumiem, piem ram, par *m mi algu* grieztu dubultošanu, soci lo apdrošin šanas iemaksu dubultošanu un v l citiem pas kumiem, par ko ir diskut ts un kuri ir ieviesti. Š das darb bas rada droš bas un stabilit tes saj tu sabiedr b .

V.Dombrovskis rezumē, ka Igaunijas pieredzi pilnībā Latvija nav gatava pārņemt un tas ar nav vajadzīgs. Tomēr norāda, ka Igaunijas sniegtā pieredze Latvijai viennozīmīgi noderēs un to ir nepieciešams izmantot tikai darbībā. Vienlaikus ir svarīgi apzināt, kurš sfērās mēs pārņemam Igaunijas stenoto politiku un kurš Latvijā stenos atširgu politiku. Tādā atbalsta ideju Igaunijas pieredzi kopumā ņemot par pamatu, vienlaikus izvērtēt to piemērošanu demogrāfiskai politikai Latvijā pašmēr.

J.Bordāns informē, ka arī līdz šim Tieslietu ministrija (pieļauj, ka arī pārjās nozaru ministrijās) savā budžetā nav iekļāvusi pozīcijas „tātāt vien”, no kurām varētu atteikties par labu demogrāfijas jomai. Visu ministriju budžeti ir diezgan saspīti un ierobežoti un būs grūti atrast no kurās budžeta pozīcijas atteikties, jātās nozīmē, ka netiks nodrošināts kāda veida kvalitāte vs pakalpojums attiecīgajā nozarē. Un svarīgākais ir izvērtēt, vai šāda veida darbība sasniedz plānoto mērķi – uzlabo demogrāfisko situāciju valstī.

P.Zvidrišs līdz Demogrāfisko lietu padomi vērsties Centrālās statistikas pārvaldī ar aicinājumu publicēt to mērķpatiesos statistikas datus pusotru gadu pēc tautas skaitšanas. Pašlaik pieejamie dati ir novecojuši un nav patiesi, līdz ar to visi aprēķini un izvērtēšanas prognozes ir nepatiesas, piemēram, pašlaik noteiktais dzimves ilgums ir nepatiesa un tas būtībā neatstāj nekādu iespādu uz demogrāfisko situāciju. Lielākā ietekmi ir izraisījusi emigrācija un tādā iedzīvotāju un dzimves skaits samazinās.

Padome nolēmī:

- 1. Turpmāk jāūt jūmos, kas saistīti ar demogrāfijas jomu, ņemot vērā Igaunijā esošo demogrāfijas atbalsta politiku un pieredzi un izvērtēt to iespējamo piemērošanu Latvijā.**
- 2. Nozaru ministrijām, izstrādājot budžeta paketi turpmākajiem gadiem, izvērtēt iespējamo samazinātās nozarē esošos finanšu līdzekļus un sniegt priekšlikumus par iespējamo to pārdali demogrāfijas jautājumiem.**
- 3. Labklājības ministrijai informēt Centrālās statistikas pārvaldi par nepilnām statistikas datus.**

2. Ziņojums par migrācijas politiku.

M.Roze informē par imigrācijas situāciju valstī un statistikas datiem. Papildus tam informē par Imigrācijas politikas īstākmeiem, kas ir - plašās iespējas pieprasīt termiņuzturēšanu atāujās (30 iemesli); netiek ierobežots ieejotāju skaits (nav kvotu); plašās iespējas apvienot īmeņi; šī dokumentu izskatīšanas termiņi (30 dienas, 10 darbdienas, 5 darbdienas); uz iekšējā darba tirgus aizsardzību vērstā politika; uz aktīvu saimniecisko darbību un ekonomisko labumu vērstā uz mērdarbība. Imigrācijas jomā ir saskatāmas arī vairākas būtiskas problēmas - šaurš diplomātisko pārstāvēnību tīkls, nepietiekami attīstītas valsts informācijas sistēmas un administratīvā kapacitāte (tātāt rums). Informē, kā plānot šā Imigrācijas koncepcijas izstrādes laikā notiks plašās diskusijas, kā arī vairāki imigrācijas jautājumi tiks diskutīti un risināti Reemigrācijas atbalsta pasākuma plānā ietvaros.

V.Dombrovskis norāda, ka imigrācijas politika vairāksaskarsies ar darba un darbaspēka politiku, savukārt demogrāfijas politika būs pastarpināti saistīta, tādā noteikti par imigrācijas jautājumiem būs jāturpina diskutēt. ņemot vērā, ka pašlaik noris darbs pie Imigrācijas pamatnostādņu, ierosināto pirms to virzīšanu izskatīšanai Ministru kabinetā, izskatīt sagatavoto dokumentu Demogrāfijas lietu padomē.

3. Citi jautājumi.

V.Dombrovskis inform, ka nākamajā nedēļā izskatīs diasporas jautājumus, savukārt šodien norises laiks tiks izziņots atsevišķi.

Sēdīslodziņš plkst. 11:06

Padomes priekšsēdētājs

V.Dombrovskis